

Carl von Linné – Ett liv

ORDLISTA

fria (sida 23, rad 11) att be någon gifta sig med dig

rangordna (sida 37, rad 9) ordna efter till exempel makt eller storlek

högtstående (sida 37, rad 13) med hög status

utgångspunkt (sida 37, rad 16) startpunkt, början

bedrövlig (sida 52, rad 7) hemsk, väldigt dålig

ärva (sida 52, rad 11) få något av någon annan efter dennes död. Även egenskaper kan ärvas.

Finns det andra ord som är nya för dig? Skriv dem, slå upp dem och skriv förklaringar.

Arbeta med ordlistan

1. Gå tillbaka i boken och leta upp de meningar där orden står.
2. Läs meningarna där orden i ordlistan finns.
3. Läs också de ord och förklaringar som finns i bokens ordlistor.
4. Skriv egna meningar med tio av de ord som finns i ordlistorna här och i boken.

GRAMMATIK

Adjektiv

Adjektiv är ord som beskriver människor, djur och saker, till exempel "liten", "glad" och "lång". Färger är också adjektiv.

1. Stryk under adjektiven i följande meningar. I vissa meningar finns det fler än ett adjektiv.

Han hade bruna ögon.

Nils ville ha en fin trädgård.

Carl var väldigt modig.

Den långa resan började i mars 1735.

Ägaren blev arg.

Linnea är en liten, rosa blomma.

Han ville också importera nya växter.

I några röda blommor syntes små blixtar.

Jag har haft en bedrövlig jul.

Det var en stor sorg för familjen.

2. Vilka adjektiv används i boken för att beskriva Carl von Linné? Skriv fem adjektiv som beskriver honom.

3. Adjektiv kan kompareras (jämföras). Exempel: *bra, bättre, bäst*.

Komparera följande adjektiv:

glad

fin

nyfiken

dålig

modig

arg

liten

LÄSFÖRSTÅELSE

Förord

Varför hyllas Carl von Linné av många?

Varför ville några personer sommaren 2020 att hans staty skulle tas ner?

Vad hände med den?

Vad hette Carl von Linné först?

Smålands finaste trädgård

När och var föddes Carl?

Vad hette hans föräldrar?

Vad är botanik?

Vem fick Carl sitt intresse för växter av?

Hurdan var Carl som barn?

Vad ville han göra i stället för att läsa?

Varför tyckte Carl att Johan var en dålig lärare?

Varför flyttade Carl till Växjö när han var sju år gammal?

Elev i Växjö

Hur var det i skolan för Carl?

Vad tyckte han om?

Vad tyckte han inte om?

Vem var Johan Rothman?

En flitig student i Lund

- Hur många bodde i Lund när Carl flyttade dit?
- Vad skulle han studera?
- Varför studerade Carl mycket själv?
- Vem var Kilian Stobæus?
- Hur fick Carl tag på böcker?
- Vad gjorde att Stobæus bestämde sig för att låna ut böcker till Carl?
- Varför flyttade Carl till Uppsala?

Till Uppsala universitet

- Hur såg det ut i Uppsala när Carl bodde där?
- Varför fanns bara lite kvar av den botaniska trädgården?
- Hur många olika sorters insekter samlade Carl?
- Vem var Olof Celsius?
- Varför lät han Carl flytta hem till sig?
- Vad handlade Carls uppsats om?

Resor i Sverige

- Vilket landskap fick Carl i uppdrag att undersöka?
- När började han sin resa?
- Vilka språk skrev han dagbok på?
- Vad skrev han om på vilka språk?
- Varför tyckte Carl att alla svenskar borde leva som samerna?
- Vilka av hans idéer förstörde för samerna?
- Vem träffade Carl i Falun?
- Varför behövde Carl resa utomlands?

En snabb examen

- I vilket land planerade Carl att ta sin examen?
- Varför fick Carl snabbt lämna Hamburg?
- Hur gjorde Carl för att få sin examen?
- Vem var George Clifford?
- Hur länge stannade Carl hos honom?
- Vad arbetade han med där?
- Vad är en koloni?
- Vilka två holländska kolonier nämns i boken?
- Varför bestämde sig Carl för att åka hem i stället för till kolonierna?

Ett system för hela världen

- När gavs boken *Systema Naturæ* ut första gången?
- Vad handlade den om?
- Hur många sidor hade den trettonde upplagan?
- Vad är "växternas sexualsystem"?
- Vilken regel för vetenskapliga namn skapade Carl?
- Hur delade Carl upp människorna?
- Vilka människor var högst stående enligt honom?
- Varför ses hans idéer som rasistiska?

Läkare och professor

- Varför fick Carl inte gifta sig med Sara Lisa?
- Vad grundade Carl 1739?
- Vilken växt önskade Carl växte i Uppsala?
- Vad tyckte studenterna i Uppsala om Carl?
- Vad handlade Carls första stora bok på svenska om?

Familjeliv

Hur många barn hade Carl och Sara Lisa?

Vad hette sonen som också blev professor?

Varför fick hans dotter Elisabeth Christina inte studera?

Carls apostlar

Vad kallades Carls duktigaste studenter?

Vad behövde de kunna för att få den titeln?

Varför bestämde sig Carl för att bara skicka ut ogifta män på resor?

Botaniska trädgården och Hammarby

Hur gjorde Carl om Botaniska trädgården i Uppsala?

Var fanns Hammarby?

Adlig och sjuk

När och varför fick Carl efternamnet von Linné?

Hur drabbade Uppsalafebern Carls familj?

Linné i dag

Var hamnade mycket av Carls samlingar och texter efter hans död?

Vilken betydelse hade han för framtida forskning?

Vilken kritik för Jamaica Kincaid fram mot hur växter har fått sitt namn?

SKRIVA

Sammanfatta

Sammanfatta bokens innehåll med 1–2 meningar om varje kapitel:

Förord

Smålands finaste trädgård

Elev i Växjö

En flitig student i Lund

Till Uppsala universitet

Resor i Sverige

En snabb examen

Ett system för hela världen

Läkare och professor

Familjeliv

Carls apostlar

Botaniska trädgården och Hammarby

Adlig och sjuk

Linné i dag

Beskriv en bild

1. Välj en bild från boken.
2. Motivera (berätta varför) du valde den.
3. Skriv vad du ser på bilden.
4. Beskriv de känslor du får när tittar på bilden.

Gör en karta

Gör en karta, för hand eller i Google maps, med de platser som Carl von Linné bodde på och besökte.

Skriv en faktatext

I boken nämns flera andra personer. Ta reda på mer om någon av dem.

Exempel på personer:

Olof Celsius

Olof Rudbeck den yngre

George Clifford III

Anne Monson

Charles Darwin

Ulrica Eleonora

Daniel Solander

Anders Sparrman

Carl Peter Thunberg

Jamaica Kincaid